

Kikkerten skal stilles helt skarpt ind på begyndende flaskehalsproblemer, der helst skal løses, før de opstår. Derfor er det fint, at vi har fået redegørelsen, og det er fint, at vi tager debatten.

Jette Gottlieb (EL):

I samtlige statsministeråbningstaler siden 1973 har den store ledighed været et tema, som man med stor bekymring og dyb alvor har talt meget varmt om. Med stigende undren har man kunnet konstatere, at katastrofen altid har luret: Hvis arbejdsløshedstallene oversteg de 85.000 – eller få år senere de 100.000 – ville det sociale sammenbrud være en realitet! Når det magiske tal så siden er blevet til 150.000, til 200.000 og til 300.000, har man efterhånden bare løftet et øjenbryn. De mente det åbenbart ikke alvorligt, disse statsministre!

I denne periodes åbningstale gik bekymringen på det alt for store tal – de 350.000 arbejdsløse – men rummede samtidig en optimisme: Vinden var ved at vende, og der var ved at komme gang i hjulene. Arbejdsløshedstallene ville rasle ned – ja, de var faktisk begyndt på det!

Men ikke så snart var hverdagen begyndt, før temaerne blev nogle helt andre. I forbindelse med finansloven og strammingerne i arbejdsmarkedslovgivningen var flaskehalsene den monotont tilbagevendende begrundelse for hvad som helst. Nu bestod den samfundsmæssige katastrofe i, at arbejdsløshedstallene faldt. For tænk, hvis der ville begynde at mangle arbejdskraft hist og her!

Faktisk måtte man konstatere, at samfundet rent ud sagt ikke havde kunnet fungere i 1980'erne og 1970'erne. Det må jo være logikken, når der kun havde været 200.000, 100.000 og 85.000 arbejdsløse.

Ser man på flaskehalsredegørelsen, er problemet, at ledigheden nedbringes med stor hast og i løbet af 1995 kan forventes at falde til under 300.000. Ja, man kan næsten læse, at 250.000 eller 9 pct. er en absolut nedre grænse for, hvor lidt arbejdsløshed der kan tolereres – Ellers får man struktur- eller flaskehalsproblemer.

Jamen det er jo fantastisk frækt! I realiteternes verden, hvor det handler om mennesker og ikke om statistik, er der altså 300.000 arbejdsløse mennesker, og det er ved at være for lidt, hvis man i parentes bemærket fortsat skal sikre sig, at de bevirker et passende nedadgående tryk på løn- og arbejdsforhold. I arbejdsmarkedsrådenes vurdering af strukturproblemerne på

arbejdsmarkedet i fjerde kvartal fremgår, at ifølgende regionerne er det væsentligste strukturproblem på arbejdsmarkedet fortsat mangelen på nye arbejdspladser.

I arbejdsministerens redegørelse konkluderes det, at der i øjeblikket er få flaskehalsproblemer, bortset fra den offentlige sektor, hvor den begrænsede uddannelseskapacitet har medført, at der især er mangel på sygeplejersker, jordemødre, hjemmehjælpere, social- og sundhedsassistenter og uddannede pædagoger.

Hvem skal klynges op for det? I hvert fald ikke de mennesker, der søger ind på uddannelserne og bliver afvist på grund af manglende uddannelseskapacitet. Ansvarer ligger klart placeret hos de skiftende regeringer – og ikke bare den foregående – og Folketingets flertal, der bevidst og med åbne øjne har skabt problemet.

I den private sektor er problemet endnu mere begrænset til dels bestemte regioner, dels ganske få områder, f.eks. bygge og anlæg, men det kan blive værre, konkluderer ministeren. Naturligvis kan det blive værre, al den stund arbejdsgiverne ikke rører en finger for at sikre en fortsat uddannelse af ny arbejdskraft, og her ligger det egentlige problem.

Arbejdsgiverne har i adskillige år forsømt at bidrage til vedligeholdelse af arbejdsstyrken, både hvad angår lærlingeuddannelser og efteruddannelser. Arbejdsgiverne har mistet enhver evne til at planlægge. Ferieperioderne kommer hvert år som en uforudset begivenhed, der skaber et arbejdskraftproblem, som næsten berettiger til force majeure.

I 1992 blev der indgået det laveste antal uddannelsesaftaler siden 1984, og næsten 10.000 pladssøgende unge mennesker fik ikke nogen plads. Det er de mennesker, der som nyudlærte skulle søge jobbene nu. Lige nu er der ca. 8.000 unge mennesker, der forgæves søger praktikpladser, deraf 3.000 inden for netop de erhvervsområder, der nævnes som truende flaskehalsområder.

Her må vi gøre opmærksom på en logisk sammenhæng, som arbejdsgiverne må gøre sig klart: Hvis de fralægger sig ansvaret for at uddanne og vedligeholde arbejdskraften, er de ganske enkelt i færd med også at afskrive sig retten til at lede og fordele arbejdet. For at bruge en parallel til de formuleringer, der hidtil har været brugt af borgerlige i debatten om arbejdsløse, må vi konstatere, at arbejdsgiverne er en samling forkælede klynkere, der læner sig tilbage og bare venter på, at staten skal løse problemerne for dem.